

Motion: Kunskapscenter mot rasism

Kränkningar och hatbrott med rasistiska motiv är ett allvarligt säkerhetshot och ursprung till lidande i vår samtid. Ett sätt att utveckla Sverige till öppet land som respekterar allas lika värde är att uppmärksamma historiska och nutida övergrepp. Ett museum och center över rasismens historia och nutid i Uppsala och Sverige är ett steg i den riktningen.

I Sverige finns en lång historia av att skilja på invånare efter föreställningar av ras, ursprung, etnicitet och religion - en tradition där Uppsala på har stått i centrum.

Historiebeskrivningen formar dagens samhälle. Fler kan inse Uppsalas historiska börd - och nutida ansvar i avkoloniseringen - genom att kunskaper sprids om Uppsalas koloniala historia. Lärdomar som kan dras från historien kan motverka fortsatt reproduktion av rasism.

Många ser det rasistiska arvet i Tyskland eller USA, men har inte kunskap om motsvarande arv i Sverige. I Uppsala grundades 1922 Statens institut för rasbiologi, Rasbiologiska institutet. Syftet var att kategorisera människor utifrån föreställningar om ras, dra paralleller mellan utseende till olika beteenden. På det sättet skulle föreställningen om den vita rasens överlägsenhet stärkas och befästas. Övriga människor skulle framställas som till exempel brottsliga, samt associeras till andra beteenden som skulle sänka synen på dessa människors värde. Rasistiska idéer låg till grund för studier som saknade vetenskapligt värde, och vars syfte egentligen var att stärka uppfattningen om åtskillnaden mellan olika raser och avhumanisera personer som inte ansågs höra till den vita rasen.

Även om Rasbiologiska institutet var fristående var banden till Uppsala universitet starka. De rasbiologiska tankegångarna har föregångare ända tillbaka hos Carl von Linné, en person som ofta okritiskt hyllas som en viktig representant för Uppsala. Samer är en av de grupper som utsattes för kränkande övergrepp vid Rasbiologiska institutet. Även andra nationella minoriteter som judar och romer finns representerade bland de som Uppsala begick övergrepp mot. Fortfarande finns ett omfattande och arkivmaterial från institutet kvar i universitetets ägo.

Även idag är kränkningar och hatbrott med rasistiska motiv är ett omfattande säkerhetshot och orsak till stort lidande. Ett nutida exempel på övergrepp från det offentliga har synts bland annat genom polisens register över romer.

Feministiskt initiativ vill skapa en mötesplats som med mänskliga rättigheter och antirasism som grund som belyser det koloniala arvet i Uppsala och Sverige, med bakgrund i Rasbiologiska institutets

verksamhet. Detta skulle göras i samverkan med Uppsala universitets *Centrum för mångvetenskaplig forskning om rasism*.

Ett kunskapscenter mot rasism - med ett museum, kulturcentrum och mötesplats för att motverka reproduktion av rasism - skulle fungera som ett kunskapscentrum för att öka förståelsen för rasismens historia och nutid. Kunskapscentret skulle fungera som en resurs för allmänheten, utbildningsväsendet och olika organisationer..

Representanter för intresseorganisationer som idag företräder grupper som utsattes för Rasbiologiska institutets övergrepp och liknande forskning ska ha avgörande inflytande över ett sådant centrets utformning, och efterlevande ska ha vetorätt över behandling av arkivmaterial.

Låt Uppsala visa vägen för resten av Sverige: för upprättelse och avkolonisering, och för mänskliga rättigheter.

Med anledning av ovanstående yrkar vi att:

- Inrätta ett kunskapscenter mot rasism över det Rasbiologiska institutet i Uppsala.
- Kunskapscentret ska inkludera ett museum, kulturcentrum och mötesplats för att motverka reproduktion av rasism.
- Representanter för organisationer som idag företräder grupper som utsattes för Rasbiologiska institutets och liknande organisationers övergrepp ska ha avgörande inflytande över utformningen av kunskapscentret.
- Sträva mot samverkan med Uppsala universitets *Centrum för mångvetenskaplig forskning om rasism* i utformningen av kunskapscentret.
- Efterlevande ska ha vetorätt över behandling av arkivmaterial.

Lovisa Johansson (F!)

Stina Jansson (F!)